

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 109/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Líviou Kňazíkovou, Námestie M. R. Štefánika 6, Komárno, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivú súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Komárno sp. zn. 6 C 452/2014 z 23. marca 2015 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 647/2015 z 30. júna 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Líviou Kňazíkovou, Námestie

M. R. Štefánika 6, Komárno, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 452/2014 z 23. marca 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 647/2015 z 30. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 452/2014 domáhal vyslovenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia a určenia existencie právneho vzťahu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... bola navrhovateľovi doručená výzva Okresného súdu Komárno na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 99,50 Eur. K výzve bol pripojený poštovný poukaz s predtlačou - vyplnenými údajmi - označením odosielateľa, číslom účtu adresáta a špecifickým symbolom. Navrhovateľ na základe výzvy Okresného súdu Komárno zaplatil súdny poplatok vo výške 99,50 Eur dňa 11. 03. 2015 na pošte v Hurbanove, a to poštovým poukazom, ktorý bol priložený v prílohe výzvy Okresného súdu Komárno.

Dňa 15. apríla 2015 bolo navrhovateľovi doručené uznesenie Okresného súdu Komárno spis. zn. 6 C /452/2014-12 zo dňa 23. 03. 2015, ktorým bolo konanie o neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia a iné zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov z dôvodu, že navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok v čiastke 99,50 Eur v lehote stanovenej výzvou Okresného súdu Komárno zo dňa 6. 2. 2015. Okrem iného bolo v poučení daného rozhodnutia uvedené, že prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

Navrhovateľ v zákonnej lehote podal proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie a doložil potvrdenie pošty - ústrižok poštového poukazu zo dňa 11. 03. 2015 o zaplatení sumy 99,50 Eur.

O danom odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre tak, že napadnuté rozhodnutie Okresného súdu Komárno 6 C/452/2014-12 zo dňa 23. 03. 2015 potvrdil. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co/647/2015 zo dňa 30. júna 2015 bolo navrhovateľovi doručené dňa 06. 10. 2015. Svoje rozhodnutie Krajský súd v Nitre odôvodnil tým, že síce poplatok bol zo strany navrhovateľa zaplatený, avšak [REDAKOVANÉ] nevedela uvedený poplatok spárovať z dôvodu, že poplatník neuviedol na podacom lístku do kolónky pre variabilný symbol číslo vygenerované IS PEP. Vyberanie súdnych poplatkov civilných, správnych obchodných sa od 27. 02. 2015 riadi metodickým usmernením [REDAKOVANÉ]. Ďalej Krajský súd v Nitre uviedol, že Okresný súd v Komárne v čase výzvy uviedol správne číslo účtu i ostatné identifikačné údaje (poznámka navrhovateľa - údaje boli identické vo výzve aj na priloženom poštovom poukaze), avšak navrhovateľ zaplatil súdny poplatok až v dobe, kedy platil iný systém, o čom mohla poplatníka poučiť pošta. Pretože na podacom lístku nie je uvedený vygenerovaný variabilný symbol, platba uskutočnená navrhovateľom nie je naparovaná na Platobný predpis v centrálnom systéme E-KOLOK a je označená ako neidentifikovateľná.

Súčasne Krajský súd poznamenal, že žalobcovi nič nebráni podať novú žalobu a poučil ho, že proti uvedenému rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok. “

Podľa názoru sťažovateľa «v danej veci došlo k pochybeniam už zo strany Okresného súdu Komárno. Okresný súd Komárno po podaní odvolania, toto odvolanie bez ďalšieho postúpil Krajskému súdu v Nitre, hoci mal k dispozícii potvrdenie - poštovný ústrižok preukazujúci zaplatenie súdneho poplatku. Je možné, že táto platba nebola „naparovaná“ k číslu konania, avšak bola riadne zaplatená poštovým poukazom, ktorý bol navrhovateľovi zaslaný Okresným súdom Komárno spoločne s výzvou na zaplatenie. Navrhovateľ zdôrazňuje, že všetky údaje na tomto poštovom poukaze boli predtlačené - čiže navrhovateľ žiadne údaje nevyplňal. Okresný súd v Komárne mal pred postúpením odvolania Krajskému súdu v Nitre, náležite zistiť skutkový stav, čiže si overiť na pošte, či skutočne došlo k úhrade daného poplatku, nakoľko v prípade kladného zistenia mal autoremedúrou zrušiť svoje rozhodnutie a pokračovať v konaní. Zaplatenie súdneho poplatku prostredníctvom poštového poukazu overoval až Krajský súd v Nitre, ktorý zistil, že súdny poplatok v čiastke 99,50 Eur bol skutočne uhradený zo strany navrhovateľa, avšak platba nebola spárovaná

s príslušným súdnym konaním, nakoľko platili nové pravidlá E-KOLOK a pošta mohla v dobe platenia upozorniť platiteľa na potrebu uvedenia nového variabilného symbolu. Navrhovateľ uvádza, že v danom súdnom konaní [REDAKOVANÉ] nie je žiadnym účastníkom, ani rozhodujúcim orgánom a teda podľa názoru navrhovateľa ani nemá žiadnu povinnosť poučovať účastníka konania. Ak existuje nejaká zmluva medzi Slovenskou republikou a [REDAKOVANÉ], na základe ktorej je [REDAKOVANÉ] oprávnená vyberať súdne poplatky a na základe ktorej má [REDAKOVANÉ] stanovené isté práva a povinnosti pri spravovaní a vyberaní súdnych poplatkov, tak porušenie týchto povinností zo strany [REDAKOVANÉ] nemôže mať za následok porušenie procesných práv, či ústavne garantovaných práv účastníka konania - poplatníka. Dokonca aj keby mal súd pri skúmaní procesných podmienok konania pochybnosti o ich splnení -v danom prípade pochybnosti o zaplatení súdneho poplatku - potom nemôže konanie pre tento nedostatok zastaviť, ale túto otázku musí riešiť pozitívne, teda vec musí riadne preskúmať. Súd mal nepochybne v možnosti platbu dohľadať, nakoľko táto platba - súdny poplatok v čiastke 99.50 Eur - bol riadne uhradený a do dnešného dňa nebol vrátený navrhovateľovi. Dokonca navrhovateľ dňa 11. 09. 2015 vykonal reklamáciu platby s tým, že zrejme nebola riadne odoslaná adresátovi - Okresnému súdu Komárno. Táto reklamácia bola vybavená dňa 21. 09. 2015 s tým, že je reklamácia neopodstatnená, nakoľko čiastka 99,50 Eur bola pripísaná na určený účet (účet Okresného súdu Komárno) dňa 12. 03. 2015. Je teda evidentné, že rozhodnutia Okresného súdu v Komárne a Krajského súdu v Nitre sú v priamom rozpore so skutočnosťou, a teda týmito rozhodnutiami bol porušený princíp zákazu denegatio iustitiae, spočívajúceho v tom, že súd je povinný vykonávať súdnictvo. K odmietnutiu spravodlivosti došlo tým, že súd de facto bez zákonného dôvodu rozhodol, že neposkytne právnu ochranu subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany. Okresný súd Komárno vo svojom rozhodnutí č. k. 6 C/452/2014-12 zo dňa 23.marca 2015 o zastavení konania vôbec neupozornil účastníka konania, že by v prípade, ak v odvolacej lehote zaplatí súdny poplatok, tak musí doplniť či zmeniť niektorý zo symbolov špecifikujúcich danú platbu. Okresný súd Komárno na žiadnu takúto povinnosť účastníka neupozornil, a preto bol účastník v presvedčení, že súdny poplatok zaplatil riadne a v lehote, ktorá je v súlade s výzvou Okresného súdu Komárno, teda v súlade so zákonom 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.».

Vo vzťahu k splneniu podmienky vyčerpania opravných prostriedkov pred podaním sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ uvádza:

„Proti uzneseniu Okresného súdu v Komárne č.k. 6C/452/2014-12 zo dňa 23. marca 2015... podal navrhovateľ riadne a včas odvolanie. Krajský súd v Nitre však uznesením č. k. 5Co/647/2015 zo dňa 30. júna 2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu v Komárne.

V zmysle O. s. p. je dovolanie prípustné len v prípadoch taxatívne vymedzených v ust. § 237 a nasl. O. s. p. Z výkladu uvedených ustanovení je zrejmé, že proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co/647/2015 zo dňa 30. júna 2015, doručeného oznamovateľovi dňa 06. 10. 2015 nie je prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok. (Pokiaľ by bolo prípustné dovolanie o tejto možnosti by Krajský súd v Nitre navrhovateľa nepochybne poučil).“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co/647/2015 zo dňa 30. júna 2015 a uznesením Okresného súdu v Komárne č. k. 6 C/452/2014-12 zo dňa 23. marca 2015 bolo porušené.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co/647/2015 zo dňa 30. júna 2015 a uznesenie Okresného súdu v Komárne č. k. 6 C/452/2014-12 zo dňa 23. marca 2015 sa zrušujú a vec sa Okresnému súdu v Komárne vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov konania vo výške 355,72 € (za 1 úkon právnej služby 139,83 €, rež. paušál 8,39 €, + 20 % DPH 29,64 €, spolu za dva úkony - prevzatie a príprava zastúpenia a písomné vyhotovenie sťažnosti), ktorú sú povinní porušovatelia zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Lívie Kňazikovej, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná

právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom odvolanie.

Podľa § 374 ods. 4 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakatel', môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhoví, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 452/2014 ústavný súd zistil, že zákonná sudkyňa v úradnom zázname na predkladacej správe pre odvolací súd uviedla, že odvolaniu sťažovateľa nemieni vyhovieť, a preto jeho odvolanie predložila na rozhodnutie súdu druhého stupňa. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na rozhodovaciaj prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen postupom súdu, ktorý rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Ak krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh pochybil tým, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, hoci na vydanie potvrdzujúceho rozhodnutia neboli splnené zákonné podmienky,

treba to považovať za dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, lebo ním odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom a bránil mu v realizácii procesného práva domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo porušené alebo ohrozené. K obdobným záverom dospel ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát (pozri napr. I. ÚS 328/09, I. ÚS 200/2010, II. ÚS 283/2010, III. ÚS 300/2011, I. ÚS 130/2013).

Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ predtým ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie nepodal. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje a na ktorého použitie bol oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto sťažnosti ako neprípustnej. Vychádzajúc z uvedených záverov, sa ústavný súd nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa k neprípustnosti dovolania v jeho právnej veci citovanou v časti I tohto uznesenia.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď by sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Ústavný súd preto nemohol vo veci sťažovateľa uplatniť ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok..

V Košiciach 4. februára 2016